

Klasa: 430-01/13-02/01
Urbroj: 580-09-1/17-2013-08
Zagreb, 14. listopada 2013.

Ministarstvo kulture
n/r g. Berislava Šipuća,
zamjenika ministra

Runjaninova 2
10000 Zagreb

Predmet: Prijedlog Programa financiranja nakladništva 2014.-2016.
- mišljenje; dostavlja se

Veza: Vaš zahtjev od 20. rujna 2013., klasa: 612-10-13-01/0220, urbroj: 532-06-02-01/5-13-07

I. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 26. kolovoza 2013. od Ministarstva kulture (dalje: Ministarstvo kulture) Prijedlog Programa financiranja nakladništva 2014.-2016. (dalje: prijedlog Programa) sa privicima: ispunjenim Obrascem prijave državne potpore (dalje: Obrazac prijave), Pojednostavljenim obrascem prijave (engl. Annex II - Simplified notification form) koji se koristi kod pojednostavljenog postupka prijave izmjene zatečenih potpora i pozitivnim mišljenjem Ministarstva financija od 19. srpnja 2013., koje je dostavljeno sukladno članku 12. stavku 1. Zakona o državnim potporama („Narodne novine“, broj 72/13; dalje: ZDP).

Prijedlog programa prema članku 2. alineji 2 ZDP-a predstavlja program državne potpore. Prema navedenom članku program državne potpore je akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju državne potpore.

Uvidom u dostavljeni prijedlog Programa bilo je razvidno da isti nije u dovoljnoj mjeri usklađen s pravilima o državnim potporama, pa je Agencija dopisom od 24. rujna 2013. (prilaže se u privitku), sukladno članku 9. stavku 4. ZDP-a, Ministarstvu kulture predložila dopune u vezi točnog određivanja intenziteta državne potpore, dodatnog očitovanja u vezi predloženih kategorija državne potpore te točnog određivanja dijelova propisa koji predstavljaju pravni temelj za donošenje programa.

Dana 14. listopada 2013., Ministarstvo kulture je Agenciji dostavilo dopunu prijedloga Programa i traženu dokumentaciju.

U svojem zahtjevu Ministarstvo kulture predlaže Agenciji da prijedlog Programa prijavi Europskoj komisiji prema pojednostavljenom postupku, sukladno članku 4. stavku 2. Uredbe Komisije (EZ) br. 794/2004, od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ.

Člankom 4. stavkom 2. rečene Uredbe propisano je da se sljedeće izmjene zatečenih potpora prijavljuju se na pojednostavljenom Obrascu prijave utvrđenom u Prilogu II:

- (a) povećanja iznosa odobrenog programa potpore koja premašuju 20 %;
- (b) produljenje zatečenog odobrenog programa potpora na razdoblje od najviše šest godina, koje obuhvaća ili ne obuhvaća i povećanje iznosa sredstava;
- (c) pooštavanje kriterija primjene odobrenog programa potpora, smanjenje intenziteta potpore ili smanjenje opravdanih troškova. Komisija u najvećoj mogućoj mjeri nastoji odlučivati o svim potporama prijavljenima na pojednostavljenom obrascu prijave u roku od jednog mjeseca.

Naime, Program financiranja nakladništva smatra se zatečenom/postojećom državnom potporom budući da je takav program za razdoblje od 2011. do 2013. odobrila Europska komisija i isti je sastavni dio Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, broj 2/12).

Navedeni prijedlog Programa dostavljen je Agenciji sukladno članku 9. stavku 1. ZDP-a, odnosno riječ je o prijedlogu programa koji sadrži državne potpore koje, radi odobrenja, Agencija prijavljuje Europskoj komisiji. Na prijedloge programa iz članka 9. stavka 1. ZDP-a, Agencija sukladno članku 9. stavku 2. ZDP-a, daje mišljenje o usklađenosti s pravilima o državnim potporama i sukladno članku 9. stavku 8. ZDP-a, bez odgode takav program prijavljuje Europskoj komisiji.

II. Slijedom navedenog, Agencija je, sukladno članku 9. stavku 2. ZDP-a, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu mr.sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća, Mladen Cerovac, mag.iur., zamjenik predsjednice Vijeća, Vesna Patrlj, dipl. iur., Milivoj Maršić, dipl. oec. i dr.sc. Mirna Pavletić-Župić, članovi Vijeća, sa 155. sjednice, održane 10. listopada 2013., donijela sljedeće

MIŠLJENJE

Prijedlog Programa financiranja nakladništva 2014.-2016. sukladan je s pravilima o državnim potporama za kulturu namijenjenim za promicanje kulture i očuvanje baštine jer ne utječu na trgovinske uvjete i tržišno natjecanje u Uniji u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.

Obrazloženje

Uvidom u prijedlog Programa utvrđeno je da sadrži sve osnovne elemente koje mora sadržavati program državne potpore: davatelja državne potpore, cilj dodjele državne potpore, pravni temelj za donošenje programa, korisnike državne potpore, sektore kojima se može dodijeliti državna potpora iz prijedloga Programa, instrument, kategoriju, intenzitet i

opravdane troškove za dodjelu državne potpore, trajanje državne potpore i izvore sredstava državne potpore.

Svi navedeni elementi prijedloga programa državne potpore opisani su u nastavku teksta obrazloženja ovog mišljenja.

1. Naziv programa:

Program financiranja nakladništva 2014-2016. godine

2. Davatelj državne potpore:

Ministarstvo kulture

3. Pravni temelj za donošenje programa državne potpore:

- Pravilnik o izboru i utvrđivanju programa javnih potreba u kulturi („Narodne novine“, broj 69/12, 44/13 i 91/13)
- Zakon o financiranju javnih potreba u kulturi („Narodne novine“, broj 47/90; 27/ 93 i 38/09)

Iz dokumentacije proizlazi da Ministarstvo nije posebno označilo dijelove navedenih propisa na kojima se temelji prijedlog Programa, već je navelo da se prijedlog Programa u cijelosti temelji na navedenih propisima.

4. Cilj donošenja programa potpora:

Afirmacija i održavanje kvalitete književnog stvaralaštva i izdavaštva na hrvatskom jeziku radi očuvanja nacionalnog identiteta budući da se hrvatski jezik i kultura ubrajaju u jezike s malim brojem korisnika.

5. Korisnici državne potpore:

Pravne i fizičke osobe, koje obavljaju gospodarsku djelatnost, sudjeluju u prometu robe i usluga, sukladno članku 2. alineji 7 ZDP-a.

6. Kategorija državne potpore/predviđene mjere i ciljevi i opravdani troškovi:

a) Državna potpora za izdavanje knjiga

Sufinanciranje izdavanja knjiga i to:

- djela domaće književnosti i publicistike,
- prijevode djela koja predstavljaju opća kulturna dostignuća te
- sabranih, odabranih i kritičkih izdanja – djela hrvatskih autora.

Potpore izdavanju knjiga dodjeljuje se autorskim pjesničkim, proznim i književno-esejističkim djelima kao i onima za čije je objavljivanje potrebno osigurati sredstva za istraživački, književnopovijesni ili osobito zahtjevan prevodilački rad, a ostaju kao trajno kulturno dobro Republike Hrvatske.

Ova mjera predviđa i dodjelu državne potpore za inozemne izdavače koji se mogu natjecati za potporu objavljivanju djela hrvatskih autora u prijevodu na strane jezike. Na taj se način potiče učinkovitija promocija hrvatske knjige prilagođene osobitostima pojedinačnih kulturnih tržišta i posredno podupiru drugi oblici afirmacije Hrvatske na svjetskoj književnoj i kulturnoj sceni.

Prosječna naklada je 800 primjeraka, a da bi knjiga bila profitabilna na potencijalnom tržištu potrebno bi bilo preko 5000 izdanih i prodanih primjeraka uzevši u obzir prosječne proizvodne cijene odnosno konačne maloprodajnu cijenu knjige.

Okvirni broj sufinanciranih različitih naslova (knjiga) po godini je 600, iz čega proizlazi prosječna potpora u iznosu od 15.000 kuna.

Potpora knjizi dodjeljuje se za naklade u prosječnom rasponu od 200 (poezija) do 800 primjeraka (proza).

Ovom mjerom nije predviđeno financiranje ponovljenih izdanja.

Knjige objavljene uz potporu Ministarstva kulture mogu se nabaviti u knjižarama, knjižnicama, na sajmovima knjiga, u *online* prodaji (web knjižare) te na ostalim maloprodajnim mjestima.

Opravdani troškovi su:

autorski honorari (trošak autorskih prava), prevoditeljski honorari, urednički honorari, ostali redakcijski troškovi (lektura, korektura, recenziranje i sl.), troškovi grafičke pripreme, tiskarski troškovi (ili troškovi objavljivanja u e-izdanju – cd, dvd, zakup prostora na mreži i sl.) te ostali troškovi vezani za objavljivanje knjige.

b) Državna potpora za izdavanje časopisa i elektroničkih publikacija

Sufinanciraju se časopisi, listovi u kulturi i elektroničke publikacije koji većinom sadržaja pokrivaju uže područje kulture te koje naročito pridonose kulturnoj raznolikosti te intenzitetu kulturnog života Republike Hrvatske. Pri odlučivanju uzimaju se u obzir programska profiliranost, kontinuiranost izlaženja, aktualnost, selektivnost i kritičnost, koncepcijska ujednačenost, likovno-grafičko oblikovanje i izvedba te regionalna zastupljenost. Okvirni broj odobrenih pojedinačnih potpora časopisima i elektroničkim publikacijama po godini je 120, iz čega proizlazi prosječna potpora u iznosu od 54.167 kuna.

U trenutnoj gospodarskoj situaciji nijedna naklada časopisa kulturnog sadržaja nije ekonomski isplativa. Ekonomska cijena temeljena na cijeni proizvodnje je previsoka za potencijalne kupce. Iz tog razloga većina knjižara časopise ne želi prodavati, a ne postoji drugi način distribucije osim *online* prodajom izravno od nakladnika i putem pretplate.

Ovom potporom obuhvaćeni su časopisi koji se objavljuju najmanje jednom godišnje.

Sufinancirani časopisi i elektroničke publikacije mogu najviše 20% prostora koristiti za oglašavanje.

Opravdani troškovi su:

autorski honorari (trošak autorskih prava), prevoditeljski honorari, urednički honorari, ostali redakcijski troškovi (lektura, korektura, recenziranje i sl.), troškovi grafičke pripreme, tiskarski troškovi (ili troškovi objavljivanja u e-izdanju – cd, dvd, zakup prostora na mreži i sl.) te ostali troškovi vezani za objavljivanje časopisa/elektroničke publikacije.

c) Državne potpore za književne manifestacije

Književne manifestacije koje se kontinuirano održavaju, a uglavnom su vezane uz značajna imena i događaje hrvatske kulturne povijesti. Organizatori književnih manifestacija (korisnici ove potpore) su organizacije civilnog društva, javne ustanove, jedinice lokalne i područne samouprave, nakladnici te u manjem broju ostali pravni subjekti.

Također, potpomaže se do 10 organizatora domaćih književnih sajmova, ali ne i nakladnika koji sudjeluju na njima.

Na inozemnim književnim sajmovima sufinanciraju se nastupi od 20 do 50 hrvatskih nakladnika i 10-ak domaćih autora na 6 do 10 takvih sajmova u svrhu prezentiranja i promidžbe hrvatske književnosti.

Okvirni broj odobrenih književnih manifestacija, što uključuje nastupe o organizaciju sajmova, festivale, skupove i slično, po godini je 200, iz čega proizlazi prosječna potpora u iznosu od 22.500 kuna po programu.

Opravdani troškovi su:

autorski honorari sudionicima, prijevoz i smještaj sudionika, honorari organizatorima, ostali honorari, grafičko oblikovanje plakata i brošura, tisak plakata i brošura, troškovi oglašavanja i plakatiranja, troškovi poštarina, troškovi domjenka (ne smiju prelaziti 30% odobrenih sredstava Ministarstva), te režijski troškovi organizatora (ne smiju prelaziti 10% odobrenih sredstava Ministarstva).

d) Državne potpore za književne programe u knjižarama

Ovom mjerom stimuliraju se nezavisne knjižare i povećava dostupnost knjiga i časopisa. Sufinanciraju se književni programi u knjižarama koji promiču kulturu čitanja. Takvi programi su književno-autorske promocije, tematski književni susreti, organizacija književnih festivala i slično. Uglavnom se radi o predstavljanju autora s novim djelima za široku publiku. Okvirni broj nezavisnih knjižara koje su obuhvaćene ovom mjerom je 10, s najmanje jednim književnim programom. Okvirni broj odobrenih projekata po godini je 50, iz čega proizlazi prosječna potpora u iznosu od 10.000 kuna po programu.

Opravdani troškovi su:

autorski honorari sudionicima, prijevoz i smještaj sudionika, honorari organizatorima, ostali honorari, grafičko oblikovanje plakata i brošura, tisak plakata i brošura, troškovi oglašavanja i plakatiranja, troškovi poštarina, troškovi domjenka (ne smiju prelaziti 30% odobrenih sredstava Ministarstva), te režijski troškovi organizatora (ne smiju prelaziti 10% odobrenih sredstava Ministarstva).

7. Intenzitet državne potpore

Za državne potpore u kulturi korisnicima se može dodijeliti do 100% prijavljenih opravdanih troškova, ukoliko se dokaže da je projekt značajan za razvoj hrvatske kulture.

8. Sektori kojima se može dodijeliti državna potpora iz prijedloga Operativnog programa

- 58 Izdavačke djelatnosti;
- 72 Znanstveno istraživanje i razvoj;
- 74 Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti;
- 84 Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje;
- 85 Obrazovanje;
- 90 Kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti;
- 91 Knjižnice, arhivi, muzeji i ostale kulturne djelatnosti;
- 94 Djelatnosti članskih organizacija.

9. Izvori sredstava:

Državni proračun Republike Hrvatske za 2013.- A781002 Književno izdavaštvo („Narodne novine“, broj: 139/12).

Projekcija sredstva za 2014. i 2015. iznosi 20,500.000,00 kn, a prilikom izrade Državnog proračuna za 2014. ista projekcija sredstava u iznosu od 20,500.000,00 kn bit će navedena i za 2016. godinu.

U odnosu na mjere/kategorije, sredstva su po godinama raspoređena na sjedeći način:

a) Državna potpora za izdavanje knjiga

Planirana sredstva za 2014. godinu 9,000.000,00 kn.

Planirana sredstva za 2015. godinu 9,000.000,00 kn.

Planirana sredstva za 2016. godinu 9,000.000,00 kn.

b) Državna potpora za izdavanje časopisa i elektroničkih publikacija

Planirana sredstva za 2014. godinu 6,500.000,00 kn.

Planirana sredstva za 2015. godinu 6,500.000,00 kn.

Planirana sredstva za 2016. godinu 6,500.000,00 kn.

c) Državna potpora za književne manifestacije

Planirana sredstva za 2014. godinu 4,500.000,00 kn

Planirana sredstva za 2015. godinu 4,500.000,00 kn

Planirana sredstva za 2016. godinu 4,500.000,00 kn

d) Državna potpora za održavanje književnih programa u knjižarama

Planirana sredstva za 2014. godinu 500.000,00 kn

Planirana sredstva za 2015. godinu 500.000,00 kn

Planirana sredstva za 2016. godinu 500.000,00 kn

9. Instrument dodjele državne potpore:

Državna potpora dodjeljuje se putem subvencije.

10. Trajanje programa:

Od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2016.

Iz navedenog proizlazi da su državne potpore za kulturu sadržane u prijedlogu Programa namijenjene za promicanje kulture i očuvanje baštine ne utječu na trgovinske uvjete i tržišno natjecanje u Uniji u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.

Pri tom je važno napomenuti da ovo mišljenje Agencije ne prejudicira odluku Europske komisije, jer meritornu odluku u ovom predmetu donosi isključivo Europska komisija.

Naime, uvjeti za dodjelu državnih potpora za kulturu nisu propisani u posebnim pravilima Europske komisije, nego se takve državne potpore, ukoliko Europska komisija utvrdi da su

sukladne sa zajedničkim tržištem, od opće zabrane, izuzimaju izravnom primjenom članka 107. stavka 3. točke d) Ugovora o funkcioniranju Europske unije, prema kojem se, sukladnim s unutarnjim tržištem smatraju potpore za promicanje kulture i očuvanje baštine ako takve potpore ne utječu na trgovinske uvjete i tržišno natjecanje u Europskoj u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.

Budući da je, prema ovom mišljenju Agencije, riječ o usklađenom prijedlogu programa potpora, Agencija će postupiti sukladno članku 9. stavku 8. ZDP-a i takav program bez odgode prijaviti Europskoj komisiji po pojednostavljenom postupku budući da je riječ o postojećem programu potpora.

Agencija također ukazuje na članak 9. stavak 12. ZDP-a u kojem je propisano da davatelj državne potpore ne može dodijeliti državnu potporu prije odobrenja Europske komisije.

Predsjednica Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

mr. sc. Olgica Spevec

Na znanje:

- Ministarstvo financija, Kabinet ministra; 10000 Zagreb; Katančićeva 5.